

# Afrikaanse vluchtelingen

## Israel zit niet te wachten op zwarte ‘infiltranten’

**De Israelische regering voert een keiharde politiek ten aanzien van Afrikaanse vluchtelingen. Ongeveer 40.000 mensen worden voor de keuze gesteld: vertrekken met 3500 dollar op zak of de gevangenis in. Slechts 12 personen kregen de afgelopen jaren politiek asiel. Veel Israeli's zijn voor uitzetting, maar er klinken ook protesten.**

*Jan van der Putten*

De Brug / maart 2018  
6

De Afrikaanse vluchtelingen moeten weg uit Israel. Er klinkt flink wat kritiek op dat regeringsbesluit, niet alleen in Israel zelf, maar ook uit landen die weinig recht van spreken hebben. Wat de harde aanpak van asielzoekers betreft, is Israel geen uitzondering. Kijk naar de schandelijke manier waarop Europa zich van het drama probeert af te maken, of de muren die gebouwd of gepland zijn om vluchtelingen buiten de deur te houden. En dan zwijgen we maar over regelrechte genocide, zoals op de Rohingya's door het leger van Myanmar.

In Israel worden vluchtelingen niet vermoord en er wordt niet op ze geschooten, zoals al in Italië is gebeurd. Maar ze worden wel verantwoordelijk gesteld voor sociale verloedering, er wordt op hen neergekeken, ze worden buitengesloten of gewoon opgesloten. Bloedbaden in Eritrea en Soedan brachten in 2006 de stroom vluchtelingen op gang. In 2013 bouwde Israel een elektronisch beveiligd hek in de Sinai op de grens met Egypte, twee jaar voordat Hongarije als eerste Europese land een muur optrok om vluchtelingen te weren. Sinds 2013 is er nog maar een handjevol Afrikaanse vluchtelingen Israel binnengekomen, en in 2017 niet één. En nu moeten ze weg, anders worden ze voor onbepaalde tijd gevangen gezet.

Israel staat in zijn harteloosheid en ontstellende gebrek aan solidariteit bepaald niet alleen. Maar dat is geen reden om het goed te praten. De ongeveer veertigduizend Afrikaanse migranten in Israel die nu onder vuur liggen zijn voor 72 procent Eritreeërs en voor 20 procent (Zuid-)Soedanezen. De Eritreeërs zijn

gevlucht voor een nietsontziende dictatuur en een dienstplicht die veertig jaar kan duren, de Soedanezen zijn gevlucht voor het inferno van de voortdurende burgeroorlogen. Het enige wat ze wilden was overleven, en de weg uit de hel liep noordwaarts. Onderweg werden ze vaak het slachtoffer van mensenhandelaars, ze werden afgeperst, verkracht, gemarteld. De tocht door de Sinaiwoestijn was een lijdensweg van honger en geweld. En toen kwamen ze, net als de joden na hun veertig jaar bijbelse rondzwervingen door diezelfde woestijn, aan in het Beloofde Land. Zo zagen ze Israel althans: het eerste land waar men hen niet naar het leven stond, waar democratische garanties van kracht waren, waar ze op verhaal konden komen en een vluchtelingenstatus konden krijgen alvorens door te reizen naar een westers land.

De Israelische autoriteiten zagen dat anders. Als de vluchtelingen joden waren geweest, hadden ze direct de Israelische nationaliteit gekregen. Maar het waren moslims en christenen, ze waren gekleurd, en ze waren helemaal geen politieke vluchtelingen. Ze waren ‘alleen maar’ naar Israel gekomen om werk te zoeken en geld te verdienen, zo oordeelden de autoriteiten. Dankzij die leugen konden de nieuwkomers bestempeld worden als economische vluchtelingen. Dat soort mensen heeft geen recht op asiel en moet dus weg. Van de rond de 60.000 Afrikanen die sinds 2006 naar Israel zijn gevlucht hebben er exact twaalf de status van politiek vluchteling gekregen. De aanvragen worden vaak niet eens in behandeling genomen. Want deze ‘infiltranten’ hebben geen rechten. Het

enige dat dit uitschot doet is de buurt terroriseren en de criminaliteit tot bloei brengen. De Afrikaanse infiltranten zijn volgens een diagnose van minister Miri Regev van Cultuur een ‘kanker in ons lichaam’.

Negen van de tien Afrikaanse immigranten heeft onderdak gevonden in de arme buurten rond het centrale busstation in Tel Aviv-Zuid. Bij gebrek aan een werkvergunning – het enige officiële document waarover ze beschikken is een tijdelijk visum, dat om de paar maanden vernieuwd moet worden – kunnen de immigranten alleen de allernederigste baantjes krijgen. Buurtbewoners begonnen te klagen over verloedering en criminaliteit en gaven daarvan de Afrikanen de schuld. De politie stelde vast dat in een wijk waar asielzoekers 70 procent van het totale aantal bewoners uitmaakten, slechts 40 procent van de misdrijven voor hun rekening kwam, maar dat argument maakte op de vreemdelingenhaters geen indruk. Premier Netanjahoe, die de verontwaardiging graag gebruikte om stemmen te werven, bezocht de buurt regelmatig. Regev riep de Israelische bewoners uit tot ‘vluchtelingen in hun eigen land’. De enige manier om hen hun land terug te geven was deportatie van de ‘infiltranten’.

Een paar jaar geleden begon de deportatie. Met een oprotpremie van 3500 dollar op zak zijn ongeveer vierduizend Afrikaanse vluchtelingen ‘vrijwillig’, dat wil zeggen onder bedreiging van opsluiting, naar een officieel niet nader genoemd ‘derde land’ vertrokken. Daarnaast zijn nog zo'n zestienduizend andere vluchtelingen het land uitgezet. Het ‘der-

de land' bleek meestal Rwanda of Oeganda te zijn, soms Soedan. Het is veel teruggekeerde vluchtelingen slecht vergaan, vooral in Rwanda: documenten en geld afgepakt, afgeperst, gearresteerd, het land uitgezet. Velen hebben het opnieuw geprobeerd, nu via de Libië-route - vaak om daar in de fuik te lopen van mensensmokkelaars of militanten van Islamitische Staat. Een enkeling is door IS onthoofd. Intussen had Israël in de Negevwoestijn een open gevangenis, Holot, ingericht voor Afrikaanse vluchtelingen die niet wegwilden. Daar werden ze een jaar lang zo miserabel behandeld dat ze, zo hoopte de regering, uit zichzelf wel weg zouden gaan.

Volgens de plannen zou Holot in maart worden gesloten. Tegelijk wordt de eind vorig jaar aangenomen Infiltrantenwet van kracht. Die houdt aanscherping en institutionalisering in van de bestaande praktijk. Wie vrijwillig naar zijn vaderland of een 'derde land' wil reizen krijgt 3500 dollar, het land in kwestie ontvangt van Israël 5000 dollar per persoon, en wie weigert te vertrekken gaat voor onbepaalde tijd de gevangenis in. Vrouwen en kinderen onder de achttien en vluchtelingen die een asielpcedure hebben lopen, vallen vooralsnog niet onder de regeling. Er zou een deal zijn gesloten met de regeringen van Rwanda en Oeganda, maar die hebben dat beide ontkend. Een nieuw drama kondigt zich dus al aan. De eerste Afrikanen die gedeporteerd zouden worden - negen volgens de regering, elf volgens een vluchtelingenorganisatie - hebben geweigerd mee te werken en zijn gevangen gezet. De meeste vluchtelingen zijn het met hen eens: je kunt beter in een Israëlische cel zitten dan voor de leeuwen worden gegooid in Rwanda of in je vaderland.

De celcapaciteit in Israël is te klein om iedereen die weigert te vertrekken op te bergen, en het land zou duizenden bodenwassers, pizzakoeriers, schoonmakers en andere laagbetaalden kwijtraken. Niet toevallig werd onlangs besloten het aantal werkvergunningen voor Palestijnen met 20.000 te verhogen tot 100.000. Maar dat is natuurlijk bijzaak. Vraag blijft: hoe heeft Israël, een land van immigranten bij uitstek, waar de onuitsprekelijke verschrikkingen die mensen elkaar kunnen



*Een demonstratie van Afrikaanse asielzoekers bij de Saharonim-gevangenis tegen de detentie van vluchtelingen.*

aandoen voor altijd in het collectieve geheugen zijn gegrift, zo diep kunnen zinken? Hoe is dit tenhemelschreiende gebrek aan solidariteit te verklaren?

Natuurlijk, de algemene verrechtsing van de Israëlische maatschappij en politiek heeft er veel mee te maken. De rechtgeaarde Israeli is tegenwoordig rechts. De linkse oppositie is voor een groot deel naar rechts opgeschoven, en de regeringspartijen variëren van rechts tot ultra-rechts, ultraorthodox rechts en fascistisch getint rechts. In het fervente nationalisme dat hen bindt is voor tolerantie geen plaats: niet met binnen- en buitenlandse critici, niet met de Palestijnen, niet met vluchtelingen, en al helemaal niet met zwarte vluchtelingen. De onaangename waarheid is dat racisme in Israël een vruchtbare voedingsbodem heeft. De heersende Asjkenazische joden zien zichzelf als de etnische elite en hebben racistische vooroordelen ten opzichte van de volgens hen inferieure Mizrachi joden, die afkomstig zijn uit de Arabische wereld. Joden uit Ethiopië worden vaak gediscrimineerd en behandeld als tweederangsburgers.

In 1975 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties met grote meerderheid een motie aan waarin het zionisme een 'vorm van racisme en raciale

discriminatie' wordt genoemd. De Israëlische regering is daar nog altijd woedend over, maar ze doet weinig om die uitspraak te ontcrachten. Kranten als *The New York Times* en *The Washington Post* schilderen het huidige vluchtelingenbeleid af als verraad aan Israëls reputatie als toevluchtsoord voor vervolgd. Maar dat beeld klopt niet: de stichting van de Israëlische staat in 1948 ging al gepaard met de verjaging van zeker 750.000 Palestijnen, een groep die inmiddels is uitgegroeid tot de grootste vluchtelingenbevolking van de wereld. Palestijnen die naar hun geboorteland probeerden terug te komen werden al in 1949 aangeduid met dezelfde naam als de Afrikaanse vluchtelingen nu: infiltranten.

En toch. Niet iedereen legt zich bij de Infiltrantenwet neer. De vluchtelingen zelf houden grote protestmanifestaties en hongerstakingen. Ze hebben veel bijval en steun gekregen. Met een beroep op joodse waarden maken rabbijnen lijsten van huizen waar vluchtelingen kunnen onderduiken, Holocaust-overlevenden bieden gastvrijheid aan, piloten weigeren de 'dodenvluchten' naar Afrika uit te voeren, bekende schrijvers en intellectuelen laten een vlammeend protest horen. In al hun wrangheid zijn dit toch hoopgevende initiatieven.